

***L'ESCOLA YI:
TRENTA ANYS D'ART ABSTRACTE XINÈS***

Dossier de premsa

CaixaForum Madrid – Obra Social "la Caixa"

Del 14 de novembre de 2008 al 16 de febrer de 2009

L'Obra Social "la Caixa" presenta a CaixaForum la primera gran exposició de l'Escola *Yi* fora de la Xina, amb 82 obres de 48 artistes

L'Escola Yi: trenta anys d'art abstracte xinès

L'extraordinari desenvolupament que ha experimentat en els darrers anys la República Popular de la Xina i l'obertura de noves vies de comunicació i intercanvi comercial amb Occident han disparat arreu del món l'interès per la cultura xinesa. Un seguit de grans exposicions internacionals, festivals de música i de cinema, espectacles de dansa i de teatre, llibres i publicacions literàries han servit per donar a conèixer les creacions contemporànies d'aquest país. Més enllà dels tresors de la seva tradició mil·lenària, la Xina apareix com l'escenari d'un canvi de sensibilitat que afecta la nostra relació amb l'entorn i la tradició, el temps i els costums. A causa d'un aïllament secular, els artistes xinesos han desenvolupat un món d'imatges propi, sense connexions amb el que es produïa a Europa i als Estats Units. El cas de l'Escola *Yi* és molt significatiu. Nascut al marge de l'art abstracte i de l'art conceptual que han dominat l'escena occidental de les darreres dècades, hi manté punts de contacte. Es tracta d'un art viscut com una experiència de recolliment i de meditació, que busca en la contemplació, la unitat i l'harmonia. Després de la seva presentació a Barcelona, l'Obra Social "la Caixa" porta a CaixaForum Madrid la primera gran exposició de l'Escola *Yi* fora de la Xina, organitzada amb la col·laboració del Beijing Municipal Bureau of Culture i el Beijing Culture & Art Foundation. Presenta vuitanta-dues obres de quaranta-vuit artistes xinesos dels darrers trenta anys, organitzades en tres períodes: l'art *Yi* des de la Revolució Cultural (1966-1976) fins a la dècada dels vuitanta, que es **caracteritza** per un humanisme idealitzat oposat a les consignes revolucionàries (*Yi Xiang, imatge mental*); l'art que en un moment d'expansió urbana i cosmopolita recupera espais de privacitat i incorpora símbols i grafies orientals (*Yi Li, principi mental*), i el *maximalisme* (*Yi Xang, entorn mental*), sorgit al final de la dècada dels noranta, que dedica una atenció preferent al procés i al context de l'obra.

L'exposició *L'Escola Yi: trenta anys d'art abstracte xinès*, comissariada per Gao Minglu, es podrà visitar a CaixaForum Madrid (Passeig del Prado, 36), del 14 de novembre de 2008 al 16 de febrer de 2009).

L'Obra Social "la Caixa" ha dedicat diverses exposicions a la cultura xinesa. Una de les més recents, *Confuci i el naixement de l'humanisme a la Xina*, va presentar a CaixaForum Barcelona el pensament i l'obra de Confuci i el seu reflex en l'art al llarg de més de mil anys. Fa pocs mesos, coincidint amb l'obertura a Pequín d'una oficina de representació de "la Caixa", es va inaugurar al Beijing Art Museum of Imperial City una exposició de la Col·lecció d'Art Contemporani-Fundació "la Caixa", amb una selecció de quinze obres d'artistes internacionals. *L'Escola Yi: trenta anys d'art abstracte xinès* n'és el contrapunt. Vol aproximar al públic del nostre país una escola artística que ha tingut un pes decisiu en la plàstica xinesa des dels anys setanta fins a l'actualitat, i pretén donar a conèixer l'obra d'alguns dels principals creadors xinesos d'avui.

L'Escola *Yi* es defineix com una tendència artística a la Xina, durant les tres últimes dècades, basada en l'essència estètica del *Yi* i es diferencia tant de la literatura i l'art conceptual contemporanis com de l'art abstracte oriental. En l'estètica xinesa, *Yi* no significa sols un pensament subjectiu, tot i que és fruit de la nostra ment. No equival exactament als termes «concepte», «idea» ni «significat», sinó que representa un estat de contemplació i meditació dels creadors, la manera en què els artistes o els poetes pensen en el seu entorn o l'observen. En aquest sentit, l'Escola *Yi* és l'estil artístic més adequat per expressar la meditació.

Si pensem que el *Yi* està relacionat no sols amb el pensament dels artistes, sinó també amb l'entorn real i els objectius de la meditació, l'Escola *Yi* no es pot definir utilitzant cap concepte occidental modern, com el d'art realista, art conceptual o art abstracte, tot i que es podria assemblar a totes aquestes tendències, especialment a l'art abstracte. En realitat, l'Escola *Yi* aplega gairebé totes les característiques d'aquestes tres tendències, sense limitar-se a cap d'elles en especial. Això respon a una norma que sempre ha imperat en l'estètica tradicional xinesa per evitar que l'art es desviés massa cap als extrems.

En termes d'expressió del *Yi*, els artistes s'han centrat en diferents aspectes del *Yi* durant les diferents èpoques. Així, per exemple, al final dels anys setanta, durant la Revolució Cultural, un seguit d'artistes no oficials van cercar la llibertat individual oposant-se a l'art propagandista de Mao. En aquest context, l'Escola *Yi* es va centrar en la recerca de l'expressió individual i de l'«art pur» contra l'art polític «conceptualitzat». L'Escola *Yi* es va manifestar en la forma estètica del *Yi Xiang*, o «imatge mental». Els artistes cercaven la unitat i l'harmonia entre els conceptes i els objectes de la naturalesa, durant el procés de pensar i observar el món exterior. Els representants de l'Escola *Yi* del final dels anys vuitanta van parar més atenció a expressar les seves idees sobre la manera de reformar la realitat i la modernitat cultural per mitjà de signes culturals i, en aquest període, l'Escola

Yi va defensar conceptes simbòlics, l'essència i el principi d'una cultura i una societat ideals. Així, la categoria de l'Escola *Yi* durant aquesta època rep el nom de *Yi Li* (o «principi mental»). A partir dels noranta, en què l'individu queda desbordat pel ràpid desenvolupament urbà, la meditació personal es converteix en una via per a artistes de l'Escola *Yi* que els permet aïllar-se de la societat. En aquest període, l'Escola *Yi* se centra en l'experiència personal de pensar en els materials i l'entorn durant el procés de creació d'unes obres d'art que impliquen esforç, una repetició intensa i diària. Així, l'Escola *Yi* d'aquella època representa el *Yi Xiang*, o «entorn mental». Crear obres d'art equival a meditar en un espai privat.

Primer àmbit: *Yi Xiang*, imatge mental

Yi Xiang, o «imatge mental», és la idealització de paisatges i objectes de la naturalesa, i aquesta és una de les categories de l'Escola *Yi*. Durant la primera meitat del segle xx, Liu Haisu, Lin Fengmian i Zhao Wuji, entre d'altres, es van proposar analitzar l'art xinès modern partint del mètode *Yi Xiang*, que es va convertir en un important motiu de preocupació estètica de la primera «contemporaneïtat» xinesa. Gràcies al mètode *Yi Xiang*, els artistes xinesos van començar a aprofundir de nou en l'art modern, des del final de la Revolució Cultural (1966-1976) fins a la dècada del 1980.

Entre els artistes que van centrar el seu interès en el paisatge i els objectes, Shang Rang, Zhao Wenliang, Ding Fang, Xiao Ge, Qiu Shihua i Wu Jian han produït durant anys pintures de paisatge, tot i que el paisatge que mostren en les seves obres, més enllà d'un escenari natural, és un vehicle per expressar els sentiments i les emocions dels artistes. En aquest sentit, el paisatge que contemplem en les seves obres no és sols això; en la seva pintura de paisatges basada en el *Yi Xiang*, una escena realista es pot convertir en símbol abstracte, i viceversa. Les experiències subjectives individuals i el coneixement de paisatges exteriors són interpretats com a paisatges arqueològics per Shang Yang, paisatges impressionistes per Zhao Wenliang, paisatges tradicionals per Ding Fang, paisatges sublimes per Xiao Ge, paisatges de meditació per Qiu Shihua i paisatges de ruïnes per Wu Jian. L'escena es caracteritza amb sentiments personals, però s'allunya del símbol purament abstracte.

Durant els molts anys que han dedicat a estudiar la manera de representar alguns «objectes», Su Xiaobai, Qin Yufen i Liu Xuguang s'han esforçat no sols per transmetre la impressió de bellesa dels objectes, sinó per dotar-los d'un humanisme i un gust estètic orientals. No sols això, He Yunxang i He Xengyao veuen els seus propis cossos com a portadors dels sentits individuals. A diferència dels artistes esmentats, Bing Yi reforça el

sentit narratiu amb històries que sols són fruit de la seva imaginació. Es tracta de relats ideals, allunyats dels arguments de ficció.

Entre els artistes que van començar a produir art «abstracte» després de la Revolució Cultural, trobem Zhou Maiyou, Zhu Jinshi, Wang Luyan, Ma Kelu, Zhang Wei, Tang Pinggang i Zhao Gang. Tots ells expressaven les seves aspiracions de llibertat individual utilitzant una pinzellada lliure a mà alçada, de tradició xinesa. Les imatges de les seves pintures són imatges mentals.

La majoria de les obres d'aquest àmbit van ser produïdes al final de la dècada dels setanta i durant la primera meitat de la dels vuitanta.

Segon àmbit: *Yi Li*, principi mental

L'interès principal dels artistes d'aquest àmbit se centra a representar experiències d'aprenentatge sobre l'univers, la cultura i fins i tot la vida individual utilitzant símbols orientals. Moltes de les seves obres són representatives de les «pintures racionalistes» de la dècada dels vuitanta.

Tot i que aquests símbols semblen figures geomètriques abstractes occidentals, amb abundància de cercles i quadrats, es diferencien d'aquestes per tres característiques principals. En primer lloc, aquests cercles i aquests quadrats no parteixen de la geometria occidental, sinó de la filosofia espacial oriental. Així, es tracta de figures dinàmiques que transmeten sensació de profunditat i expansió cap a l'infinit. En segon lloc, de la mateixa manera que els objectes naturals vius, aquests símbols semblen haver estat col·locats harmoniosament en «monts i rius», amb un èmfasi en les confluències, les extensions i la infinitud. Finalment, aquests símbols es basen en efectes pictòrics orientals, independentment dels materials utilitzats, per la qual cosa estan dotats tant de vida espiritual com material o, dit d'una altra manera, són «símbols personalitzats». Aquest tret es pot observar en les obres de Yu Youhan, Li Shan, Ren Jin, Zhang Jianjun, Yan Binghui, Yang Zhilin, Huang Yali, Wang Xuan, Meng Luding, Tan Ping, Man Fung-yi i Lei Hong, entre d'altres.

D'altra banda, artistes com Xu Bing, Gu Wenda, Qiu Zhenzhong, Wang Tiande, Zhang Hao, Luo Mingjun i Wang Nanming es proposen de transmetre les seves experiències sobre l'art, la societat i l'individu contemporanis utilitzant símbols de l'escriptura tradicional xinesa.

Tercer àmbit: *Yi Xang*, entorn mental

Aquests artistes són representatius d'una nova categoria de l'Escola *Yi*, el «maximalisme», sorgit al final dels anys noranta.

Tot i que el «maximalisme» presenta exteriorment l'aspecte del «minimalisme» occidental, els seus propòsits conceptuals són diferents. No s'interessa tant pel significat que poden expressar les obres, sinó que, al contrari, dedica més atenció al procés de producció de les obres d'art com a experiències de contextualització. Cada artista utilitza alguna forma concreta i la va repetint, com una rutina quotidiana. Així, Li Huasheng dibuixa línies de tinta sobre paper d'arròs; Ding Yi introdueix el símbol «†» reiteradament a les seves teles; Zhang Yu estampa les seves empremtes dactilars sobre paper d'arròs; Liang Quan enganxa papers xopats de tinta sobre planxes de fusta; Zhu Xiaohe interpreta una antiga peça d'art utilitzant línies curtes repetides, a la manera de «paraules», cosa que dóna lloc a una pintura del tot diferent. Liu Xuguang, Zhou Yangming, Zhang Fan i Xu Hongming repeteixen algunes marques senzilles a les seves pintures. Tanmateix, en comptes de formes planes, els amoïna especialment aconseguir la «profunditat» invisible que és fruit de «meditar en la contextualització».

En aquest sentit, els quadrats i les franges que apareixen en aquestes pintures es consideren el context o la representació d'un «entorn mental» que actua com un diàleg entre els artistes i els materials, o entre aquells i l'ambient en què viuen. Es tracta d'experiència i comprensió alhora. La filosofia basada a expressar experiències i pensaments quotidians de manera senzilla està arrelada en l'estètica tradicional xinesa. El mateix maximalisme és una forma de resistència contra molts anys d'ideologia artística xinesa i de normes establertes des de la perspectiva del mercat internacional i de les institucions artístiques. Podem afirmar que el maximalisme del final dels noranta va ser un «mirall» de la meditació individual silenciosa, immersa en les circumstàncies de l'esclat de la globalització a la Xina.

L'Escola Yi: trenta anys d'art abstracte xinès

Del 14 de novembre de 2008 al 16 de febrer de 2009

CaixaForum Madrid

Passeig del Prado, 36

Horari

Tots els dies, de 10 a 20 h

Servei d'Informació

www.laCaixa.es/ObraSocial

Tel. 91 330 73 00

Entrada gratuïta a l'exposició

Més informació i material gràfic:

Juan A. García. Tel. 91 3307317 / 608 21 30 95 / jagarcia@fundacionlacaixa.es

Josué García. Tel. 93 404 61 51 / jgarcial@fundacionlacaixa.es

Jésus N. Arroyo. Tel. 91 484 52 73 / 629 79 12 96 / jnarroyo@fundacionlacaixa.es